

Vse delavske plače določi vlada.

MESTNE NOVICE

V najkrajšem času bo ameriška vlada določila vse delavske plače onih delavcev, ki so zaposleni v tovarnah za vojne potrebe, kakor tudi vseh onih delavcev indirektno, ki so zaposleni v drugih tovarnah. Milijone in milijone delavcev bo pri tem prišlo v poštev na ta način, da bodo imeli vsi standard plačo z ozirom na draginjo, ki vlada v njih mestu. Vlada je sprejela, da je potrebno, da poseže v delavski položaj. Določiti delavske plače med narodom, ki šteje sto milijonov duš je tako ogromna naloga, da se nobena vlada nikdar poprej še ni polotila enake naloge. Kdor bi pred enim letom svetoval, naj uredi delavske plače, bi se mu smejali, toda danes je ta predlog že skoro popolnoma dovršen. Osem mesecev so zastopniki kompanij in tovarne delovali z zastopniki organiziranih delavcev na problemu, kako naj se reši delavsko vprašanje. Mesece in mesece so delali zastopniki po štiri najstare na dan, da so prišli do končnega sklepa. Mnogokrat je nastal velik spor med zastopniki delavcev in delodajalcev, toda vlada je vselej jako strogo nastopila in obe stráni ste se morali podati. Pred nekaj meseci se je vlada izjavila, da če se hoče vojna v kratkem času zvršiti, se mora dobiti kontrola delavcev v roke. Vsak najmanjši štrajk v današnjih časih neizmerno škoduje vladi in armadi, in štrajki se vojna zavlačuje, mnogo tisoč jih je več pobitih in ranjenih. Raditega se je vlada lotila ogromnega posla, da uredi delavske plače. Mnogo sprememb bo nastalo radi tega. Prvi vlada ne bo več dovolila, da posamezne kompanije in tovarne iščejo delavce potom časopisja, razven v slučajih, ki so dovoljeni od vlade. Kdor bo hotel delo imeti, se bo moral obrniti na vladno posredovalnico, dela in tu mu odkažejo delo, kakoršnjega je zmožen. Tudi plače ne bodo tako urejene, da bi bile v enem mestu boljše, v drugem slabše. To povzroča, da se delavci neprestano selijo iz enega mesta v drugega, in pri tem se zgubi mnogo delavskih moči, ker tekom selitve nihče ne dela. Plače bodo odmerjene z ozirom na življenske pogoje v enem mestu. Če je na primer draginja v Pittsburg večja kot v Clevelandu, bo primerno delavec iste stroke dobil toliko več plače kot delavec v mestu, kjer je ceneje življenje. Razlika p a bo jako neznatna. Plače bodo tako, da bo vsak delavec lahko pošteno živel, za kar garantira vlada. V kratkem času pridejo v javnost podrobneosti te najnovejši vladne uredbe, in vlada ima na svoji strani vse organizirano delavstvo kakor tudi delodajalce. Vlada stoji na stališču, da je danes vsak delavec potreben, da naredi čim več, da je pa objednem za svoje delo pošteno plačan. Odpravila se bodo najbrž tudi nepotrebna dela in vsi oni, ki niso dotedaj delali, ampak postopali, dobijo to ali drugo delo, če hočemo zmagati, pravi vlada, moramo imeti dober sistem dela, in od tega sistema je odvisen uspeh vojne, zmaga in svoboda narodov.

Priprave za Liberty Loan v polnem teku

Načrti za 4. Liberty posojilo so sedaj vsi v redu in vse predpriprave gotove. Organizacija v vseh 26 mestnih var- dah je spopolnjena. Vsak pre- cinkt vsake varde ima svoje- ga "kapitana", kateremu je danih za pomoč deset pomoč- nikov. Načelnik 23. varde je councilman Adam J. Damm. Vsak councilman vsake var- de je bil od vlade postavljen za načelnika vse kampanje v prid 4. posojila svobodi za njegov okraj. On je odgovor- en, da se obišče vsaka hiša in trgovina in se proda koli- kor mogoče Liberty bondov. Geslo Loan kampanje je: Prodajte kolikor mogoče ve- liko bondov. Počelo se je, da oni ki nima drugega kot tedensko plačo s katero mo- ra živeti sebe in družino, ne bo prisiljen izvanredno pri- spevati, ampak lahko pa vz- me za \$50 Liberty bond na odplačilo. Štiri mesece bo čas za odplačevanje. Oni pa, ki imajo hiše, denar na ban- ki ali kak boljši zaslužek, trgovine, itd. ti pa bodo na- prošeni, da kupijo čimveč Li- berty bondov. Cleveland mo- ra spraviti skupaj \$110.- 000.000 v treh tednih, in tre- jih je več pobitih in ranjenih. Raditega se je vlada lotila ogromnega posla, da uredi delavske plače. Mnogo sprememb bo nastalo radi tega. Prvi vlada ne bo več dovolila, da posamezne kompanije in tovarne iščejo delavce potom časopisja, razven v slučajih, ki so dovoljeni od vlade. Kdor bo hotel delo imeti, se bo moral obrniti na vladno posredovalnico, dela in tu mu odkažejo delo, kakoršnjega je zmožen. Tudi plače ne bodo tako urejene, da bi bile v enem mestu boljše, v drugem slabše. To povzroča, da se delavci neprestano selijo iz enega mesta v drugega, in pri tem se zgubi mnogo delavskih moči, ker tekom selitve nihče ne dela. Plače bodo odmerjene z ozirom na življenske pogoje v enem mestu. Če je na primer draginja v Pittsburg večja kot v Clevelandu, bo primerno delavec iste stroke dobil toliko več plače kot delavec v mestu, kjer je ceneje življenje. Razlika p a bo jako neznatna. Plače bodo tako, da bo vsak delavec lahko pošteno živel, za kar garantira vlada. V kratkem času pridejo v javnost podrobneosti te najnovejši vladne uredbe, in vlada ima na svoji strani vse organizirano delavstvo kakor tudi delodajalce. Vlada stoji na stališču, da je danes vsak delavec potreben, da naredi čim več, da je pa objednem za svoje delo pošteno plačan. Odpravila se bodo najbrž tudi nepotrebna dela in vsi oni, ki niso dotedaj delali, ampak postopali, dobijo to ali drugo delo, če hočemo zmagati, pravi vlada, moramo imeti dober sistem dela, in od tega sistema je odvisen uspeh vojne, zmaga in svoboda narodov.

— Ruski katoličani prire- dijo oktobra meseca ogromno

Rusije, kjer se mudil v Mos- kvi preko enega leta. Rev. Kukulensky pripoveduje, da je videl, ko so boljševiki eno popoldne postreljali 2000 častnikov ruske armade na javnem trgu v Moskvi.

—Lazar Petrovič, 1735 E. 80 St. je bil v petek aretiran po zvezinem maršalu F. E. Walsh. Obdolžen je, da se je pregrešil proti špijonski po- stavi. Mr. Petrovič je ured- nik socialističnega lista "Radnička Borba" v Cleve- landu na 3413 St. Clair ave. V tem listu je napadal vlado Zjed. držav in tudi ni dajal vladi prestavo svojih član- čankov in novic, kakor za- poveduje postava vsem onim časopisom, ki nimajo pe- mita. Zvezina sodnja je odlo- čila bond Mr. Petroviča na \$5000.

—Ta teden se bo zvedelo, ali bodo odjemalci elektrike, katero dobivajo od The Cleve- land Electric Illuminating Co. dobili znižane cen- e. Ob- ravna pred državno obla- stjo je končana, in državna komisija bo izdala obsodbo ta teden. Obravnava se je vr- šila skoro tri leta med me- stom in kompanijo. Odvetni- ški stroški se računajo na \$300.000.

—Postava, ki prepoveduje izdelovanje pive po 1. decem- bru, je sedaj polnomočna. Vlada bo radi te postave zgubila na leto \$240.000.000 v davkih. Da se ta denar dobi v vladno blagajno, bo treba davke naložiti na druge stvar- i. Nova postava o davkih je bila sprejeta v poslanski zbornici enoglasno. \$8.000.- 000.000 davka bo dobila vla- da po tej novi postavi do 30. junija prihodnjega leta.

—Ko je prišla neka kara St. Clair ave. linije v posta- jališče v soboto zvečer, so dobili med prednjimi kolesi zmečkan moško truplo.

Truplo sedaj leži v county mrtvašnici, Louis Kepel mo- tormen kare, kjer so našli mrtvo truplo, in ki stanuje na 1146 E. 60 St. pravi, da ni imel najmanjšega pojma, da je kara zadelja kakega člo- veka. Policija je mnenja, da je ponesrečenec padel na že- lezniškem tiru ali pa so lo- povi ga posadili na tir. Imel je na sebi črn klobuk mere 6,7-8 z imenom "J. S".

—V novi palači City Hall se je naselilo nebroj mišij in podgan. Dekleta ki so upo- sljene kot tipkarice v raznih uradih neprestano kričijo in skačejo na stole, kadar po- nosno prikoraka kaka miš ali podgana v urad, da nadzira lunde uradnikov in uradnic. Vse bi bilo dobro in pustili bi mišim in podganam živ- ljenje, toda zverina je bila tako predrzna, da je začela glodati ameriške zastave v kletih, kjer so spravljene. Tu se neha vsako potrpljenje. Mestna vlada je naročila 50 mačk za City Hall, da odpra- vijo nepatrijično nesnago iz mestne hiše.

—Pošiljanje pošte v Cleve- land potom zrakoplovov je ustavljeno za nedoločen čas. Pričakuje se, da dobi Cleve- land zračno pošto okoli 1. novembra. Šest novih zrako- plovov je na potu v Cleve- land, ki bodo tukaj za re- revo.

—Poročil se je Louis O- para, 1388 E. 53rd St z go- spodinjo Frances Koci. Na- še častitke.

Strahovito klanje v Petrogradu in Moskvi Boljeviki so pomorili nad 30.000 oseb

London, 22. sept. Dve obo- roženi ladiji boljševikov so bili potopljeni od zaveznikov na reki Dvini dne 16. sept. Tako naznanja nova ruska vlada, ki ima svoj sedež v Arhangelsku.

London, 22. sept. Vlada boljševikov je zapovedala, da morajo vsi angleški vladni zastopniki zapustiti Rusijo.

London, 22. sept. Brzojav- ka, ki je dospela iz Petrogra- da v Stockholm naznanja, da se vrši v Petrogradu straho- vito klanje. Druhal razbija po ulicah in kolje na levo in

desno. Mnogo velikih požar- rojev je v mestu. Glasom po- ročil, ki so dospela sem, je bilo veliko Amerikancev u- merjenih. Mnogo drugih je bilo zaprtih. Boljševiki so zaplenili mnogo ameriške la- stnine. Vrhovni odbor boljševikov je imel sejo, kjer se je sklenilo aretirati vse po- danike in državljane zavez- nikov. Boljševiki so se očit- no zvezali z Nemci, da se skupno borijo proti zavezni- kom v severni Rusiji. Pod- aniki evropskih držav niso več varni svojega življenja v Ru- siji.

Influenca v vojnih taboriščih

Washington, 22. sept. Ge- neralni zdravnik ameriške armade Gorgas naznanja, da so zopet v treh nadaljnjih vo- jaških taboriščih dobili slu- čaje španske influence, in ta bolezen je sedaj razširjena v devetih različnih vojaških ta- boriščih. 9313 ameriških vo- jakov je dosedaj zbolelo za to boleznijo. Največ bolnikov je v Camp Devens, Massachu- setts, kjer je namkrat zbole- lo 6340 vojakov za influen- co. Enajst izmed teh jih je dosedaj umrlo.

Iz Bostona se poroča, da je tam v enem dnevu umrlo 120 oseb za influenco. Dasi se bolezen še razširja, pa so zdravniške oblasti mnenja, da je bolezen vseeno že dose- glja svoj vrhunec, in da ne bo več mnogo novih slučajev. Največ bolnikov na influen- ci se nahaja v mestu South Shore, nedaleč od Bostona. Tu je zbolelo 3000 oseb na influenco. V Bostonu je zbole- lo 480 otrok, in več šol so morali zapreti. Tudi v New Yorku je samo včeraj zbole- lo 268 oseb za influenco.

Rumunja se zopet poda v vojno?

Rumunijo maršala Macken- sena, in dasi potrebujejo Nemci na zapadni fronti vsa- kega vojaka, vendar ne mo- rejo nikogar poslati iz Ru- munije, kjer morajo držati u- porne Rumunce v jarmu.

Amsterdam, 22. sept. Kljub siloviti nemški cenzuri v Ru- muniji pa se lahko posnema iz nemških časopisov, da je položaj v Rumuniji jako ne- varen. Nemški časopis "Nord Deutsche Gazette" poroča, da je nemška vlada prišla na sled gibanju v Rumuniji, da se Rumunci znova pridružijo zaveznikom in napovedo voj- no Nemčiji in Avstriji. To gi- banje je bilo razširjeno po ru- munskih mestih in kmetijah enako. Duša proti-nemškega gibanja je kraljica Marija. Kralj se drži bolj rezervirano, pa tudi on bi se vdal pritisku in potegnil z zavezniki. Nemška vlada je poslala v

Wilson napoveduje boj boljevikom.

Amsterdam, 22. sept. Gla- sivo brzojavke iz Kijeva so vojaki streljali na Leona Tro- tzkya, ruskega vojnega mi- nistra. Dva strela sta padla na Trotzkya, ki je pa srečno ušel smrti.

skupni odbor vseh treh slo- vanskih narodov. Čeho-Slo- vake je zastopal profesor Masaryk, Jugoslovane Dr. Hinković in Poljake Ignacij Paderewski.

Washington, 22. sept. A- meriška vlada je danes poz- vala vse zaveznike in nevr- talne vlade, da naredijo go- tove korake proti boljševi- kom v Rusiji, ki se kopljejo v človeški krvi in ki so pov- zročili neizmerno gorje med ruskim prebivalstvom. Ob- jednem je ameriška vlada na- redila boljševike odgovorne za zločine, umore, rope in po- žige ter grozodejstva, ki so pretresla ves svet. Poleg tega so se boljševiki sedaj očitno zvezali z Nemci. Amerika bo z zavezniki in drugimi nevr- talski prizadevala, da oprosti rusko ljudstvo čimprej ro- parskih tiranov.

—Peter Eston je prišel v neki restavrant na Superior ave, ki oglašuje, da je vsaka jed v tem restavrantu 3 cente. Peter je naročil juho, porter house steak, mnogo čebule, dva jajca, pražen krompir, kavo, ice cream in tudi "pie". Ko je bil s kosilom gotov je položil na mizo 3 cente in hotel oditi. Toda račun je znašal \$1.12. "Ali ste blazni?" vpraša Peter, "zakaj pa oglašujete, da prodajate je- dila po 3 cente?" Peter je postal hudoben, razbil je ka- rtični prizadevala, da oprosti rusko ljudstvo čimprej ro- parskih tiranov.

Washington, 22. sept. Za- stopniki Čeho-Slovakov, Po- ljakov in Jugoslovancev so bi- li dva tedna na zborovanju v tem mestu, da uredijo medse- bojne razmere napram Av- stro-ogrski. Ustanovil se je

18.000 Turkov ujetih, armada Turkov v Palestini se nahaja na divjem begu

PERMIT.

Published and distributed under permit No. 19 au- thorized by the Act of October 6th, 1917, on file at the Post Office of Cleveland, Ohio.

By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General

London, 22. sept. Turška armada v Palestini je dobila silovit udarec. Angleži so na- predovali na fronti 150 milj in osvojili Nazareth na severu in mnogo drugih turških mest v Palestini. 18.000 Tur- kov je bilo ujetih in 120 to- pov, poleg tega pa stotine železniških vozov, strojnih pušk in vojnega materijala, katerega Turki ne morejo na- domestiti. Vsa turška armada v Palestini je paralizirana in divje beži pred Angleži.

Na ameriški fronti, 22. sep. Ker nemško časopisje tudi priznava, da Amerikanci ob- streljujejo Metz, je dobro da vemo kam padajo ameriške kroglice. Amerikanci ne stre- ljajo na hiše v Metz, ali na cerkve kot delajo to Nemci. Ameriške kroglice sploh ne padajo v Metz. Okoli Metz- a so tri ogromne trdnjeve, o katerih se govori, da so naj- večje na svetu. Amerikanci obstreljujejo te fronte in že- leznico, ki vodi okoli njih, da preprečijo nemškemu vojaš- tu, da se ne more poslužiti mesta kot zbirališča. Po iz- javi nekaterih Amerikancev je več nemških fortov že mo- čno poškodovanih.

Proti St. Quentinu London, 22. sept. Angleži so zopet napredovali med E- pehy in Hergicourt, v sredi pota med St. Quentinom in Cambrai. Nemci se vsepov- sod trdovratno upirajo. Do- bili so povelje, da branijo St. Quentin do zadnje kaplje kr- vi. Na mnogih krajih so Nem- ci prešli celo v protinapade. Toda kljub temu so se Nem- ci morali umakniti.

Nemci streljajo Amerikance. Na ameriški fronti, 22. sept. Vse postojanke, kjer se mu- dijo ameriške čete, jugo-za- padno od Metz obstreljujejo Nemci s strupenimi plini. A- merikanci ne molčijo ampak odgovarjajo kroglico za kro- glico. Zadaj za nemško fronto so Amerikanci opazili mnogo ognjev. Nemci se umikajo iz raznih mest in se tako pri- pravljajo, da zopet prepusti- jo Amerikancem več ozem- lja.

Laško uradno poročilo. Rim, 22. sept. Včeraj so Avstrijci na celi fronti napad- ali. Posebno hud je bil artil- lerijski ogenj. Ob dolenjem toku reke Piave smo Avstrij- cem pogнали v zrak ogromno skladišče municije. Pri Monte Corno, Mori in v Allarsa so bili odbiti trije avstrijski napadi. V Lerno Valley smo odbili močan avstrijski pri- tisk in ujeli 50 Avstrijcev.

Nemško uradno poročilo. Berlin, 22. sept. Vzhodno v Mercken, v Belgiji, smo od- bili napad Belgijcev. Ob reki Scarpe in pri Lys se bljejo živahni boji že več dni. Te- kom angleškega napada pri La Bassee smo ujeli 50 An- gležev. Francozi so napredo- vali severno od Aisne, kakor tudi Angleži pri Jouy. Ostal

napadi sovražnika so pa bili odbiti.

Avstrijsko poročilo. Dunaj, 22. sept. Italijansko napredovanje v Tonale sek- torju je bilo ustavljeno. Med rekama Brenta in Piave smo ustavili več italijanskih na- padov.

Bulgarsko uradno poročilo. Sofija, 22. sept. Severno od Monastirja je sovražnik po hudem artilerijskem ob- streljevanju hotel napredova- ti, toda njegov napad je bil ustavljen. Vzhodno od reke Černe se je bil ves dan krvav boj z različnimi uspehi. Pri Doiranu je srvoažnik po tr- dovratnem boju zavzel ne- kaj naših strelnih jarkov, to- da po našem protinapadu je bil sovražnik pregnan iz za- sedenih strelnih jarkov in je pustil v naših rokah mnogo ujetnikov. Naše čete so te- kom zadnjih dveh dni priza- djele ogromno zgube sovra- žniku.

Srbi 15 milj naprej. Pariz, 22. sept. Zavezniško napredovanje v Macedoniji se z uspehom nadaljuje. To- da boji so jako krvavi. Bulga- ri so bili pregnani iz jako va- žne postojanke Sokol. Srbi napredujejo proti Vardaru in Štip Solun železnici. Pri- bližili so se do deset milj že- leznici. Če pade ta železnica v srbske roke, bo za Bolga- re jako težavno imeti zvezo z Nemci in Avstrijci. Pe- najst milj so napredovali Sr- bi tekom zadnjih treh dni. Nad 6000 Bulgarov je bilo u- jetih v zadnjih bojih, in Srbi so zasedli 65 vasij in mest, ki so bila dosedaj v bulgarski oblasti.

En tisoč umorjenih. New York, 22. sept. Tu- kajšni Rusi so dobili sporo- čilo od svojih znancev iz Ru- sije o nečloveškem počenja- nju boljševikov v Rusiji, po- sebno v Moskvi. V cerkvi sv. Nikolaja v Moskvi je bilo z- branih en tisoč vernikov, ko so boljševiki nastavili topove in začeli streljati v cerkve. Nad 300 jih je bilo ubitih. Isto se je zgodilo tudi v dru- gih cerkvah. Mrtvecev v Mo- skvi je bilo isti dan nad en ti- soč. Nadalje so boljševiki do- volili, da Nemci odpeljujejo cerkvene zvonove. Največji zvon na svetu, ki je visel sto- letja v Kremlju v Moskvi je bil od Nemcem odpeljan, da ga porabijo za topove. Teh- tal je nad 200 ton, in je bil vlit od zaplenjenih tuških to- pov.

—Predsednik Wilson je proglasil dan 12 oktobra kot "Liberty Day". Na ta dan bo minuli 426 let, odkar je bila Amerika odkrita po Krištofu Columbu. Na ta dan prosi predsednik Wilson vse držav- ljane, da vsak prispeva po svoji najboljši moči k Lib- erty posojilu.

—One naročnike v Cleve- landu, ki dobivajo list po po- št, prosimo da poravnajo ne- mudoma naročnino, če so za- ostali. Glasom nove postave ne more nihče dobivati list po pošti, če nima naprej pla- čano.

LET POTATOES FIGHT

They Save Wheat. When you eat potatoes don't eat bread.

CLEVELANDSKA AMERIKA

IZHAJA V PONDELJEK, SREDO IN PETEK.

NAROČNINA:

Za Ameriko - \$3.00 | Za Cleveland po pošti \$4.00
Za Evropo - \$4.00 | Poravnana številka - 3c

NEW YORK, N. Y., SEPTEMBER 23, 1918. PUBLISHED BY EDWARD KALISH, Publisher. LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only

Entered as second-class matter January 5th 1909, at the post office at Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 111 Mond. Sept. 23. '18.

Kaj nam je naša "stara pravda"

Leta 1514. (torej sto let pozneje, ko je zadnji Habsburgovec na vojvodskem prestolu na Gosposvetskem polju obljubil v roke naroda, da bo vladal in sodil po pravi) je nastalo po vseh slovenskih krajih veliko ljudsko gibanje, ki je segalo globoko v Korotanske gore in se je razširilo po vseh naših deželah po Štajerskem in Kranjskem in na Zagorje.

Nastal je "Kmečki punt" — prava ljudska vstaja proti tujemu gospodarstvu. Punt prihaja od nemške besede "Bund", ki pomeni zvezo, torej pomeni to gibanje "zvezo kmetov", to je združenje tlačanov proti samolastni gospodi. Vstaja je bila tako velika, da pišejo o nji nemški kronikarji, ki pravijo, da slovenski kmetje vpljejo in zahtevajo povsod "staro pravdo" in da vabijo vse na boj z besedami: "Le vkup, le vkup uboga gmajna."

Ta vstaja slovenskih kmetov je bila nasilno zadušena, a se je ponovila 50 let pozneje leta 1571. Še v večji meri. Takrat so se ji pridružili tudi hrvaški kmetje. Tudi organizacija je bila boljša, ker jo je vodil znani vodja Matija Gubec s svojimi tovariši.

Tudi ta vstaja je bila uničena po bitki na Krškem polju pri Brežicah. Od tle dobe so vstaje nekoliko ponehale; prva vstaja je bila razširjena na severu (na Koroskem), druga bolj na vzhodu (Štajerskem), nekaj let nato pa je nastala vstaja na Gorškem, kjer so se tlačani uprli svojim krutim gospodarjem.

Kaj nam pomeni to gibanje? V starih poročilih čitamo predvsem dve: da kmetje zahtevajo svojo "staro pravdo" in da kličejo na boj "uboga gmajna."

Kaj pa si je mislil kmet pod staro pravdo?

Ako se govori o stari pravdi, potem moramo soditi, da je med ljudstvom iz starih časov ostal spomin na neke starodavne pravice. Kakšne pravice? Saj je imela vstaja namen: osvoboditi se od tuje gospode.

Ta tuja gospoda je živela po gradovih. Kako pa je prišla tja? Po kakšni pravici? Po nikaki! Ako je kak klavir, vitez pomagal cesarju, pri njegovih vojskah, ga je cesar poplačal s tem, da mu je dal kos slovenske zemlje in mu podelil plemstvo. Plemič si je sezidal grad in kmet mu je moral delati. Po kakšni pravici?

Zgodovina nam pripoveduje, da se slovenski narod naselil pri svojem preseljevanju ob rekah Dravi, Savi in Soči in je zasedel pokrajine globoko v alpah. Narod je bil združen v "zadrugah" in je imel svoje župane. Danes bi rekli: živel je v občinah, to je, občina je bila temelj njegove organizacije. Ker je bila njegova domovina razcepljena po gorah, je bila ta organizacija zelo primerna, toda škodljiva je bila v tem, ker se niso vse občine združile v eno državno celoto.

Narod pa je kmalu izprevidel, da potrebuje nekaj skupni notranji red, zato si je izbral svoje vojvode, ki jih je slovensko ustanovljal na Gosposvetskem polju. To

Askerce je podal lepo sliko naših kmetov pred cesarjem Maksom, kjer govore: "Mi sejem, grad nam požanje, njegovo vse, naše pa nič, in zajtrk naš to je — tlaka, večerja pa valpetov bič."

To je bilo leta 1514., ko so se začeli kmetje družiti v "punt" in so vstali na boj za staro pravdo. Iz poročil o teh bojih vidimo, da je narod iz časov njegove svobode ostalo v spominu dvoje:

1. "Stara pravda", kot ona naravná pravica, ki mu je šla kot narodu na svoji lastni zemlji, in

2. občina (gmajna) kot podloga njegove nekdane na rodne organizacije.

"Stara pravda" je propadla pod tujim gospodstvom. Odpor naroda se je obrnil proti vidnim zastopnikom tujega nasilja, proti graščekom. Ako bi ne bila ostala v narodnem spominu še sled njegove narodne svobode, bi ne bil mogel govoriti o svoji stari pravdi. To, kar je zhatelval slovenski kmet v bojih leta 1514. in 1571., je torej ona narodna svoboda, ki mu jo je dajala njegova stara pravda, to je, njegov domači nenapisani zakon — ki ga je nosil napisanega v srcu — in ta zakon, ta stara pravda je določala njegovo osebo in narodno svobodo na njegovi domači zemlji.

Narod, ki si je bil svest svoje stare pravde, torej ni priznal tujega nasilja in se je postavil v boj za svoje stare pravice. Ali je to kaj drugega nego to, kar zahtevamo danes pod samoodločbo narodov? Ali ni bolj za samoodločbo — samo boj za "staro pravdo" — za one stare pravice, ki jih naši stari dedje niso utegnili napisati, pač pa so jih od rodu do rodu sporočali svojim potomcem. Tako so ta naravní zakon nosili že stoletja s seboj. (Nemci pravijo, da smo si ga šele sedaj izmislili, oziroma, da smo se ga naučili od entente).

V "Stari pravdi" ne smemo torej misliti le nekaj prazen bojni klic upornih slovenskih kmetov, ampak več: treba je, da razumemo to besedo iz naše zgodovine. V stari pravdi je zapopaden naš nenapisani zakon, po katerem ni imel in nima nihče pravice nam jemati našo zemljo in proti naši vojni vladati nad nami.

Ako se je kmet obrnil pred vsem proti graščeku, je to razumljivo. Saj je bil graščak njegov vladar (cesar je bil daleč), kako pa je narod mislil, kaže na primer to, da si je M. Gubca izbral za cesarja.

Ko bi ne bila ta misel tako velika in splošna, bi najbrže ne bila zbrala okoli sebe take množice, da je morala graščakom pomagati cesarska vojska.

Misel na staro pravdo pa tudi po letu 1571. ni izginila. Ob vsaki priliki vidimo, da se obrača nevolja naroda proti tujemu graščaku, ki je bil zastopnik vlade.

Tako imamo upore v 18. veku, za časa Ilirije in ko je leta 1848. zasijala svoboda, je mislil kmet, da je treba iti proti grajski gospodi. Njegov boj se je torej obrnil proti onim, ki so od začetka uničili njegovo narodno svobodo. Seveda boji poznejših let nimajo na sebi več pravega znaka stare pravde, ker spomin preteklosti ni bil več tako svež, kakor na primer leta 1514. Poznejši upori so predvsem upori iz nevolje proti krutosti gospode.

Naš narod ni nikoli imel svojega plemstva, zato mu je bilo plemstvo znak tuje vladavine. Naš narod ni bil demokrat od nekdaj. Ker ni imel silne organizirane države z napisanimi zakoni, je mogel upati le na svojo "pravdo", to je, na ono naravno pravico, po kateri si je uravnal svoje življenje.

Nemci so proti pravici, proti "stari pravdi", začeli vladati nad njim. Življenje našega naroda pomeni nepre-

gani boj proti tej krivični nadvladi, boj za staro pravdo. Dolgo nismo mogli prodreti zlu do dna, danes vidimo jasno.

To, kar je postalo danes cilj naroda, to je v bistvu "stara pravda" naših dedov bojevnikov iz 16. stoletja. In mi moramo biti ponosni na to, da je mali slovenski narod cela stoletja nosil s seboj in se boril za idejo, ki jo danes priznava ves kulturni svet kot edino pravo podlogo bodočega skupnega življenja narodov.

Naša sreča je bila, da smo dobili sosedo, ki jim nikoli ni bilo do pravice, ki so vse svoje življenje zidali na krivici in nasilju. Proti temu nasilju je naš mali narod povdral svojo staro pravdo.

Krivica, tudi če je stara 1000 let, s tem še ne postane pravica, ako je narod ne prizna. In naš narod nasilja ni nikoli priznal. To nam priča boj za staro pravdo.

Ne moremo najti bolj primernega gesla našemu boju sedanjosti, nego je staro geslo naših bojevnikov, ki so se borili za staro pravdo. Jugoslovanska demokratična stranka najde tu svoja zgodovinska tla.

Grajski, vidni predstavljatelj prejšnjega vladnega sistema, je leta 1848. izginil, nas protnik našega naroda se je zaprl — v urade in šole. V starih surovih časih je odločevala le telesna sila, danes odločuje — duševno delo. In s tem se bomo borili za svojo staro pravdo, za svojo državo, za tisto svobodo, ki smo jo imeli, predno je nemško nasilje podrla naše "v domačih šegah utrjene postavke."

"Stara pravdo" sprejemamo toraj kot državnotvorni pojem, kot vsebino naše samoodločbe, kot končno spoznanje našega življenja. Zapisana je v našo zgodovino in mi vidimo v nji izraženo stoletnoletno voljo našega naroda, da živi svobodno v svobodni domovini.

Tako imamo tudi mi svojo zgodovino, če jo prav razumemo.

Naše žene.

Slovenski časnikarji moramo priznati svoj star in velik greh: da tako malo pišemo o slovenskih ženah in gospodinjah. Pišemo veliko o raznih zabavah, predstavah, veselicah, maškadarah, kamor pridejo večinoma ali žene brez otrok, o naših pravih ženah, o materah, ki imajo pet, šest ali več otrok, zraven tega pa še borderje, je le malo glasu. O naših ženah se piše kadar se ženijo ali umro. Večkrat čitamo: Reva je pustila moža in pet neposkrbljenih otročičev. In to je vse, kar slišimo.

Življenje naših žena je polno trpljenja in dela. Možje navadno mislijo, da imajo največ težav, pa to ni res. Vsak mož naj vpraša sam sebe in naj po pravici odgovori, ali bi raje opravljal svoje delo v tovarni ali v jami ali v uradu ali pa bi oblačil otroke, pral plenice doma danzadnevom, skoro celo življenje, kuhar in pomival posode od zore do mraka, trpel vse surovosti moških, katere morajo preslišati gospodinje, biti v vednih skrbah za otroke, ako so doma ali iz doma, kakor to delajo naše potrpežljive in dobre slovenske matere.

Včasih so nam govorili gospodje duhovniki in študirani ljudje: vam kmetom je prav lahko; vam ni treba trgati s knjižami ter porabiti toliko in toliko let za učenje. Celo očetje so vrjeli svojim sinom, da se jim godi slabše kot pa njim samim, dasiravno garajo od zore do mraka. Pa vendar noben duhovnik ali študiran človek ne mara zamenjati s kmetom. Res je, da rabimo študirane ljudi, da vodijo svet, kajti če bi vsakega kmeta postavili za predsednika, bi bil svet še slabši kot je, vendar pa vsak stan

zasluži svoje največje spoštovanje.

Enako mnenje vlada med nami glede naših žen. Mi mislimo, da se našim ženam godi prov dobro; ni jim treba iskati služb, ni se jim treba pokoravati bosom in tako dalje. Vendar je marsikateri izmed nas najhujši bos za svojo ženo, kakor se vsi naši bosi potovrnah.

Potrebno je, da pridemo enkrat do prepričanja, da je ženska istotako vredna z moškimi. Seveda ni priprava za vsako delo, katerega lahko naredijo moški, zato smo pa mi moški silno neokretni, kadar je treba šivati, pomivati posode, prati in vzgojevati otroke. En spol izpopolnjuje drugega. Mož je ustvarjen za eno delo, žena za drugo, vendar je žensko delo ravno tako potrebno za koristno življenje človeka kakor je možko. Tiste pridige, da mora biti žena tako silno pokorna možu, katere pridige smo slišali od mladega, se moramo znebiti. Ameriški možje že tako sto procentov bolje postopajo s svojim ženami in otroci, kakor naši možje — rojaki v starem kraju. Ali si morate misliti, da bi bili naši očetje nosili ali vozili ootroke po mestih v starem kraju? To bi bilo grozno in največji škandal za slovenskega ali pa recimo "kranjskega" očeta v starem kraju. In vendar je to pri Amerikancih nekaj navadnega, da mož pomaga ženi kolikor se da.

In vendar je še vedno življenje naših žena silno naporno, prav malo bolje kot je bilo v srednjem veku. Še vedno so priklenjene na dom, še vedno morajo delati najnižja dela po hiši od zore do mraka. Nimajo ne časa za knjige, ne časa za gledališča ali seje, itd. Nimajo niti časa, da bi pisale kratka pisma svojim tistim, sorodnikom, itd.

Kdor primerja naše žene z možmi, pride konečno do zaključka, da so povečini bolj nadarjene, da se hitreje nauče angleščine, da se bolj zanimajo za gospodarstvo in hitreje uganajo, kaj bolje narediti.

Naše žene so poštene. Koliko prilike je tukaj, da bi postale nezveste svojim možem. Večina njih ima na stanovanju fante, in vendar je med Slovenkami jako malo slučajev nezvestobe. Taki ki poznajo druge narodnosti, priznajo, da je med drugimi veliko slabše. Naše žene so poštene. So izjeme, katerih izjeme se pa več dobi med moškimi kot med ženskami.

Iz vsega tega bi sledilo to, da moramo Slovenci upoštevati delo intrud naših žen; da jim preskrbimo boljše življenje kolikor je pač v naši moči. Imeti morajo dovolj prilika za izobražbo. Bodimo nampram njim vedno uljudni ter cenimo njih nasvete. Brez žen bi bilo naše življenje dolgočasno, brez ljubezni bi bil svet pust in prazen, in škoda je, da vrednost žene ceni najbolj tisti, ki je nima ali pa udovec.

Iz stare domovine.

Plebiscit na Koroskem. — Jugoslovanski klub je prejel s Koroskega naslednje izjave za majsko deklaracijo: vsi slovenski duhovni; župnija Sveče (374 podpisov); slovenski rudarji v Črni (796) žene in dekleta iz istega kraja (437); prebivalstvo župnije Šmohor nad Pliberkom (812); prebivalstvo v St. Jakobu v Rožu (1010); prebivalstvo Device Marije na Jezeru (1186); občinski odbor v Tolstemu Vrhu pri Guštanju (Slov. Narod.)

Majsko deklaracijo so podpisale: žene in dekleta v Celovcu (101), prebivalci v St. Lenartu pri Sedmih Studenih (285), prebivalci župnije Podkarnos (58), prebivalci občine Oistrca (400), prebivalci občine Rožek (61), prebivalstvo občine Ledence (258). (Slovenec).

Kako vzgajajo slovensko mladino. — Edinost poroča: Ker smo objavili pred kratkim dopis, ki govori o slabih vspehih na slovenski gimnaziji, smo se za stvar natančneje pobrigali in izvedeli prav čudne stvari. Imenovani zavod že drugo leto ni preskrbljen s potrebnimi učnimi močmi in zato morajo različni učitelji že drugo leto poučevati predmete, za katere niso čisto nič usposobljeni, in to tudi v slučajih, ko bi tega čisto nič ne bilo treba. Tako poučuje matematik so-

Dalje na tretji strani.

Opomin našim naročnikom, da poravnajo naročnino.

Vse naše cenjene naročnike, ki dobivajo list po pošti opozarjamo na novo postavbo, ki stopi v veljavo 1. oktobra. Postava določa, da ne sme nihče dobivati list po pošti, kdor nima plačane naročnine. Postava je bila narejena, da se prihrani čimveč papirja, katerega že zmanjkuje v deželi. Raditega naznanjamo da bomo ustavili vsem o nim, ki dolgujejo in v zana pre ne bo nihče dobival lista po pošti, če nima plačane poročamo se vaši naklonjenosti, in v skupnem sporazumu in delovanju bo napredek vsem zagotovljen.

AMBULANCA.

Zavaski slučaj neareče ali bolezní, če potrebujete ambulanco ali bolniški voz, pokličite katerikoli telefon vsak čas, po noči ali po dnevu. Mi vedno čujemo in odgovorjamo telefon, ker zvoní v hiši obenem. Ako vam operator reče, da se ne oglasi, ne vrnite, zahtevajte supervizorja, in dobite odgovor od nas takoj.

ANTON GRDINA

6127 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Čistenje in likanje oblek.

DOBRO DELO:	NIZKE CENE:
Mojke obleke\$1.25	Ženske kiltje 50c
Mojke suknje\$1.25	Ženske dolge suknje\$1.25
Jopiči 50c	Ženske obleke\$1.50

The Damm Dry Cleaning Co.

Princeton 790 2381 E. 82 ST. Garfield 2690
A. J. DAMM, poslovođa

Slovenska Društva

po vseh Zjedinjenih državah imajo za geslo, da kadar treba naročiti

DOBRE IN POCENI

društvene tiskovine, se vselej obrnejo na slovensko unijsko tiskarno

"Clevelandska Amerika"

Mi izdelujemo vse društvene, trgovske in privatne tiskovine. Naša tiskarna je najbolj moderna opremljena izmed vseh slovenskih tiskarn v Ameriki. Plašite za cene vaše tiskovine nam, predno se obrnete kam drugam. Pri nas dobite lepše, cenješe in boljše tiskovine.

CLEVELANDSKA AMERIKA

PRVA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
6119 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, O.

DAILY BETWEEN CLEVELAND & BUFFALO

3 MAGNIFICENT STEAMERS 3

The Great Ship "SEANABEE" — "CITY OF ERIE" — "CITY OF BUFFALO"

CLEVELAND — Daily, May 1st to Nov. 15th — BUFFALO

Leave CLEVELAND 8:00 P.M. U.S. Central Time Leave BUFFALO 9:00 P.M. U.S. Eastern Time
 Arrive BUFFALO 7:10 A.M. U.S. Eastern Time Arrive CLEVELAND 7:00 A.M. U.S. Central Time

Connections at Buffalo for Niagara Falls and all Eastern and Canadian points. Railroad tickets
 reading between Cleveland and Louisville are good for 7 days on all of our steamers. Ask your
 ticket agent or Atlantic Express Agent for details via U. S. & W. Lines. Now Tourist Automobile
 Rate — \$2.00 Round Trip, with 8 days return. Look for cars not exceeding 107 lbs. weight.

Don't fail to obtain excellent route charts of The Great C. & B. "SEANABEE" sent on request at
 free cost. Also ask for our 24-page pictorial and descriptive booklet free.

The Cleveland & Buffalo
Transit Company
 Cleveland,
 Ohio

The Great Ship
"SEANABEE"
 — the largest and most costly
 passenger steamer on the Great
 Lakes of the world. Sleeping
 capacity, 1500 passengers.

FARE \$ 4.00

TROJKA

POVEST

Spisal DR. FR. DETELA

"A to ni krivda šole, ki se mora ozirati na poljedelstvo sploh, ne na posameznega poljedelca. Vsi nauki niso za vsak kraj. Če bi sadil kdo vinsko trto še tako pravilno in jo gojil še tako skrbno, trudi bi se zastoj, če ni ni ne podnebje za to, ne lega, ne zemlja. Poglavitna napaka izsolanih poljedelcev pa je ta, da radi mislijo, da so postali kaj višjega, in neradi primejo za navadno delo. Eni delajo, a ne znajo; drugi znajo, pa nečejo. Delo je namreč še vse premalo v časti. Seveda nam ga je Bod naložil za kazen; a na tem svetu je blagoslovljeno vse, kar pride iz božje roke, tudi kazen. Delo nam gladi pot k sreči, nam daje zaupanje v Boga in v sebe, nas odvrča od mnogih nespametnosti in nas obda s čistim, zdravim zrakom, katerega pa lenoba hitro okuži. Suženstvo in tlačanstvo je ponižalo delo, ker je izpremenilo delavca v prisiljenca in oprostilo višje stanove nizkega dela. Takrat se je izdalo geslo: Kdor je kaj višjega, ta ne dela. Preprosto človek pa je tonačelo narobe obrnil in sodil: Kdor ne dela, ta je kaj višjega. Nasledki takih nazorov se čutijo še povsod in tembolj, čim huje je pritiskala tlaka."

"A marsikaj nepotrebnega se vendar uči v tish zavodih, in zlasti se ljudje preveč navdušujejo za stroje."

"Cesar ne potrebuje ta, potrebuje oni, in kar se zdi danes nepotrebnost, postane jutri potrebno. V takih solah moramo imeti tudi poskuševališča, da izvem, kaj da bi bilo porabno in koristno. Mi ne moremo nanovo poskušati, ker nimamo ne denarja ne sposobnosti; a zastati ne smemo, in te šole nam morajo pot kazati. Kar se tam obnece, tega se poprimemo v svoj dobiček; kar se pa ne obnece, tudi mi ne poskušamo, da si prihranimo denar. A odkod ste dobili stroje, gospod Bojanec?"

"S Francoskega."

"A da bi ne bili rabni, to se mi zdi čudno, ker je francosko delo dobro, trpežno in lično. Enkrat jih pridem pogledat."

"Veste kaj, gospod Stojan? Svatje so postali glasni in pogrešali nas ne bodo. Do Podkraja ni daleč, popeljimo se nočjo tja, da se nekoliko ohladimo." Rekel je napreči in vzel z gospodom Stojanom tudi obe družici s seboj.

V Podkraju je ogledoval nesrečne stroje kot večak, ki se zanima za take stvari, ki je mnogo že videl in marsikaj poskusil, Lovro pa se je šalil, čemur se drugi niso upali smejeti.

"Metilnica je potrta," je dejal Stojan, "to se vidi. Zobje tega kolesa se niso mogli ogniti vijakov, ki so napačno pritrjeni. To ni prav staknjeno." Ogledali so si drugi stroj, začeli zbirati in sestavljati dele in kose po navodilu, in kmalu in brez težave se je sestavil stroj, ki je tekel lehkotno in tiho.

"Zato pa!" je dejal Janez; "kdor zna, ta zna." Poskusili so, kako da reže, in obnesel se je.

"Delo je izbornost," je dejal Stojan; "samo carina in vozina zviša preveč ceno." — Uspeh mu je dal veselje; takoj se je lotil tretjega stroja in uredil ga je z mirno spretnostjo, češ, da gre vse samo od sebe, ker je popisano tako natančno in izvršeno tako vestno, da ni treba dodati ne enega žrebila. Lovru je rastlo spoštovanje do Stojana, ki je bil tako izveden in si tako hitro znal pomagati

brez šopirjenja. Budila se mu je želja, da bi mu postal enak tako miren in razumen, hkrati tako pogumen in skromen. Da, to je mož, je pritrjeval na tihem svojemu očetu.

"Slamorenica in čistilnica," je dejal Stojan, "Vam bosta služili izbornost. Podobna stroja jaz imam tudi, a sta mnogo okornejša in utrudljivejša. Francosko delo se pozna oddaleč. A vrtniti se moramo k svatost."

"Takoj bo napregel!" je dejal Lovro; oni pa so ugovarjali, da gredo rajše peš, ker je tak lep večer. Lovro je natrgal ljubim gostom rož po vrtnu, in potem so šli vsi skupaj, veseli in srečni kakor ena dobrovoljna družina.

"Današnji dan mi ostane vedno v spominu," je zatrjeval Lovro, prevzet od radosti, in govoril je živo resnico. Kakor zapusti dobra knjiga ali lep igrokaz lepa čustva, ki se glase še dobro v srcu in se prijemajo v prijetno suglasje z davnimi spomini: tako čutimo še dolgo po ločitvi tajnosladke vezi blage prijateljske družbe.

Radivoj, ki se je nekako v istem času vračal iz Majerjeve hiše kakor Lovro iz Bojančeve, je bil pa tudi zadovoljen s prošlim dnem. Na dveh vozech so se bili peljali gospoda popoldne v sosednjo vas, kjer so igrali, peli, plesali, sploh, dobro se imeli.

"Veseli sem, da nisem bil povabljen na ta kmetski dolg čas," je dejal gospod Majer.

"Jaz bi bil pa rad tam," je dejal Edvard, "zabaval bi se z dekleti; in ti, papa, tudi sam tako govoriš."

"Smešno! Ali se bom zabaval z učitelji in cerkovniki? Razumništvu je pri nas," je potrkal Radivoj po rami.

Pozno po noči je korakal Radivoj moško proti domu. V levi je nosil dehtečo rožo, ki jo je zdajpazdaj poduhal, v desni, uprti v bok, klobuk. "Faktum je," je dejal sam pri sebi, "da sem jo očaral. Kaj pomaga baronu, da je izpodrinil Bojanca, ko je pa prišel iz dežja pod kap. Revez se mi smili; popolnoma ga je prezirala, kar sicer ni bilo lepo, a popolnoma naravno in umevno; mlada dekleta, zlasti na deželi, se ne znajo premagovati in zatajevati; srce uide razumu. Radivoj jaz ti čestitam! Irma, varuj se, da si ne zasmodiš dražestnih peroti!" Premišljeval je, kaj bi se zgodilo v tem takorekoč že dejanskem slučaju. "Lepo je, izobražena je in denar ima, ki mora priti v narodne roke. Z Bojancem ni nič. Vladimir Dragan? Da za tega ni bila. Ta filister bo hitro prezal kvišku, in njen denar bi mu pomagal. Tudi ni napačen mož, dasi ni tako duhovit kakor kdo drugi in nima tako lepe brade. A na deželi ženske niso razvajene in ne izbične. Vladimir bi bil nevaren. Izkušnjo ima, doktor je; jaz le doktorand, in nerazsodni ljudje cenijo izkušnje neprimerno visoko. Toda kaj govorim! Njega drži že Milica na Pristavi. Nihče mi ni nevaren. Saj imam oči in ušesa, in zastava je tukaj," poduhal je rožo. "Bomo videli. Branil se ne bom." Smejal se in zmajeval z glavom, da morejo biti izobražena dekleta tako naivna, da jim uhaja pri prvi priliki srce v oči in na jezik; razložiti si je mogel to le s svojo osebnostjo.

Oče Čuk je še sedel pred hišo, ko se vrnil sin. "Danes ste pa dolgo rajali," je dejal Radivoj.

"Smo," je bil odgovor. "Človek se jih ne more odčrpati. Lahko noč!"

Oče je še posedel, vesel in ponosen, da ima takega sina, ki vse gleda za njim in se vse trga zanj.

Irma pa je v resnici zavrnila ta večer barona, ko ji je očital, da se toliko meni s tem puhlim postavljalcem. "Meni je zato tako všeč," je dejala nagajivo, "ker je tako zadovoljen sam s seboj. On niti kralju Salomonu ne zavida modrosti, vesel, da je tak, kakšen je, mož po svoji želji. In te vere mu ni omajala ne Vaša nejevolja, gospod baron, ne Vaše hudobne opombe. Učite se od gospoda doktorja in gledajte se po njem; zakaj kdo bo zadovoljen z Vami, če niste sami s seboj! Lahko noč!"

IX.

Ko je obiskal Radivoj drugega dne zjutraj Lovro, da bi se pobahal s svojo zmago, se mu je reklo, da je gospod na polju, pri delavcih. Ko je prišel popoldne, je bil Lovro v gozdu, in ko ga je slednjič vendar dočkal, je imel ta filister toliko opravka, da se ni mogel muditi z Radivojem.

"Pojdiva malo na izprehod nekaj ti moram povedati," je dejal Radivoj.

"Bodi tako dober pridi v nedeljo; zdaj ne utegnem!"

"Pa sediva v lipico h kupici vina!"

"Ni možno."

"Pa mi kar tukaj posodi par desetakov!"

"Ne morem, ker potrebujem denarja durgje." — Radivoj ga je gledal, če je to še isti dobi Lovro, tista zlata duša, h kateri se še nikdar ni bil zatekel zastoj. Bile so še tiste oči, a gledale so ostreje, iste poteze v obrazu, a odločnejše; vse vedenje nekako moško.

"Ne zameri, da te ostavljam," je dejal Lovro in mu stisnil roko; "a kličejo me opravki."

Šel je in nič se ni ozrl na Radivoja, ki je gledal nekaj časa za njim, zmajal z glavom in se obrnil nevoljen. Njiju pota sta šla narazen. Lovro je začel obiskovati Pristavo. Kadar je zahajalo sonce, je ogledoval rad njive in travnike; a kadar je prišel po travniku do brvi, je zavil čez in hitel skoz gozd k prijaznim znancem, s katerimi se je razgovarjal o važnih in nevažnih rečeh. Vračal se je, če je bila svetla noč, po isti poti; če ne, pa po cesti, koder ga je navadno nekoliko spremljal gospod Stojan ali gospod svetnik, katerima se je pridružil semtertja tudi kaj ženske družbe. Radivoj pa je osrečeval Majerjevo hišo, kjer je pripravljala plese, snoval izlete in veselice. Gospa in gospodična sta se dolgočasili, kadar ga ni bilo; a kadar je, težko pričakovano, prišel, je bilo vselej prvo vprašanje: "Gospod doktor, kakšen program je danes?"

Draganka na Pristavi pa je snajžila in pripravljala skrbno svoje stanovanje za vreden sprejem sina Vladimirja. Večja soba je odkazala sinu, v manjšo sta se stisnili mati in hči. Kdorkoli je prišel v tistih dneh k njima, vsakemu je pripovedovala gospa o svojem Vladimirju, ki je izmed vseh gorenjevaških dijakov prvi dovršil univerzo, kazala je fotografijo, kjer je bil upodobljen kot doktor in častnik v rezervi, in prebirala odlomke njegovih pism. Najzvesteje jo je pošlušala Stojanova Milica, za katero je stal pozdrav v vsakem Vladimirjevem pismu, ali pa ga je dostavljala mati. Nekeč je opisoval sin neki imeniten ples in sklenil z besedami, da je bilo mnogo lepših deklet, a gorše od Stojanove Milice nobene.

Dalje prihajala.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

Zavod United Doctors je sedaj pripravljen poslovati.

ZDRAVNIŠKI PREIŠČEJO Z X ŽARMI VSAKOGAR, KI PROJE K NJIM.

Govorimo v vašem jeziku.

The United Doctors želijo naznaniti Clevelandčanom in okoličanom, da se nahaja njihov zavod v Huron Point Building, prvo nadstropje, in da je ta zavod sedaj dogotovljen, popolnoma opremljen in pripravljen za poslovanje. Edini zavod te vrste v Ohio, ki rabi kombinirano zdravljenje za kronične bolezni.

Mi govorimo v vašem jeziku in je torej odstranjen vsak nesporezum. Če ste rabili druge metode brez uspeha, tedaj ste dolžni, da pri nas poskusite.

Da dobimo veliko število bolnikov hitro v zdravljenje in da tako pokažemo ljudem v Clevelandu in okolici o čudovitih uspehih pri zdravljenju starih kroničnih bolezni nudijo zdravniki sledečo ponudbo:

Vsi bolniki, ki pridejo v ta zavod pred prvim oktobrom, se preiščejo zastoj z X žarki in se jim natančno razloži njih bolezni, način kako se lahko zdravijo in če je prilika za ozdravljenje ali ne.

Vsa preiskava je brez bolečin in ne čuti niti otrok niti ženska.

The United Doctors Zavod se nahaja na 812 Prospect ave. prvo nadstropje in je odprt vsak dan od 9. zjutraj do 12. opoldne, in od 1.30 popoldne do 5. zvečer ter od 7. do 9. zvečer. Ob nedeljah od 9. zjutraj do 12. opoldne.

"Clevelandska Amerika" shaja trikrat na teden, ponedeljek, sredo in petek. Naročnina samo \$3.00 na leto.

Naročila za jugoslovansko zastavo.

Jugoslovanska društva ter organizacije, ki bi želela dobiti novo jugoslovansko zastavo, naj to sporoče takoj Jugoslovanski Pisarni, 932 Southern Bldg., Washington D. C., ki jih bo potem za nje naročila. Cena zastavi se ne more vnaprej označiti, ker je odvisna od števila naročb; čim več društev in organizacij se bo priglasilo, toliko cenejše bodo zastave. Ker so te zastave namenjene za enkrat samo za okrasitev društvenih prostorov, bodo samo tri čevlje dolge in dva čevlja široke.

National Drug Store! Slovenska lekarna

Vogal St. Clair ave. in 61. ce. sta. S posebno skrbnostjo izdelujemo zdravniške predpise. V zalogi imamo vse, kar je treba v najboljši lekarni.

IZURJENI ČEŠKI knjigovez

B. F. PRIHODA

se priporoča Slovincem v vezavo vsakovrstnih knjig, posebno pripovednih in mašnih. Lično delo, nizke cene.

Narodila sprejema
CLEV. AMERIKA,
612 ST. CLAIR AVE.

Pozor!

Naznanjam, da sem pravkar dobil vzorce blaga za jesenske in zimske obleke. Na razpolago imam najboljše vzorce od najboljših kompanij, in prijazno vabim fante in može, da pridejo in si ogledajo. Priporočam se v izdelavo po meri narejenih oblek, katere izdelujem točno po vašem okusu in po zmerljivih cenah. Priporočam se v obilno naklonjenost.

Andrew Jarc,
1113 E. 61th St.
Tel. Princeton 1958 R.

(x92)

NAROCUJTE "AMERIKO."

OBRESTI

SE ZAČNEJO VSAK DAN

VLOŽITE DENAR NA

LAKE SHORE BANK

in po pravilih plačamo do dneva, ko potegnemo denar van

4%

St. Clair and 55th St.
Prospect and Huron
Superior and Addison.

Razprodaja se nadaljuje.

Vse vrste pijače po skrajno znižanih cenah! Nikdar več take prilike. Stotine zadovoljnih odjemalcev. Pridite tudi vi in se prepričajte.

LEO SCHWALB,
6131 St. Clair Avenue.

J. S. Jablonski

SLOVENSKI FOTOGRAF.

6121 ST. CLAIR AVE.

Izdeluje slike za ženitbe in družinske slike, otroške slike, po naj ovejši modi in po niskih cenah. Za \$4.00 vrednostnih slik (en ducat), naredimo eno veliko sliko v naravnih velikostih ZASTONJ.

VSE DELO JE GARANTIRANO.

ZA ČISTENJE OBLEK!

POKLIČITE NAS PO TELEFONU

ALI PA SAMI PRINESITE

NAŠE DOBRO DELO IN POSTREŽBA JE ŽE VEČ LET POZNANO KOT NAJBOLJE

The Frank's Dry Cleaning Co.

URAD IN DELAVNICA
1361 East 55th Street
Narodila Lake Shore Bank

COLLINGWOOD PODRUČNICA
1531 1/2 Waterloo Road
(vzhodno od 14th St.)
TELEFON: CENTRAL BUREAU 5694

Zaupno zdravilo dela čudeže.

Skoro že trideset let se Trinerjeva zdravila rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in kisanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper kladraginjo na vseh številnih potrebičinah naših, a novi vijni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo ceno nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačati za potrebščine, in tudi lekarja stane veliko več, ni mogoče druginji v okoli priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjčine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakovrstne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasavnosti, neprebavnosti, glavobola, polglavobola, nervoznosti, navadne slabosti, kakor tudi v žledodnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembni žitja ali rudarje ali druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite tak lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevragije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najpotrebnejša in najhitrejša pomoč. Jako dobro je tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnjenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV ANTIPUTRIN

je izvrstno inprav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in st; istotako za čiščenje ran, izpuščanje in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

Naj novejša nagrade so dobila Trinerjeva zdravila na mednarodnih razstavah: Gold Medal—San Francisco 1915. Grand Prix—Panama 1916.

JOSEPH TRINER,
MANUFACTURING CHEMIST.

1333-1343 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.